

REGLUGERÐ**192****24. des.****fyrir Seðlabanka Íslands.****I. KAFLI****Skipulag Seðlabankans.****1. gr.**

Seðlabankinn er önnur aðaldeild Landsbanka Íslands, er lýtur sérstakri stjórn samkvæmt l. nr. 63 21. júní 1957, um Landsbanka Íslands, og eftir því sem nánar er fyrir mælt í reglugerð þessari.

2. gr.

Undir Seðlabankann falla veðdeild Landsbankans og stofnlánadeild sjávarútvegsins. Skal halda algerlega aðgreindum varasjóðum og öðrum eignum, útlánnum, innlánnum, bókfærslu og reikningshaldi hvorrar deildar um sig.

II. KAFLI**Stjórn bankans.****3. gr.**

Yfirstjórn Seðlabankans er í höndum ráðherra þess, er fer með bankamál, og bankaráðs Landsbanka Íslands að því leyti, sem 36. gr. laganna segir fyrir um, sbr. og 44. og 45. gr. reglugerðar þessarar. Að öðru leyti hefur stjórn Seðlabankans á hendi æðstu stjórn hans, eftir því sem nánar segir í lögum og reglugerð þessari. Framkvæmdastjórn hefur á hendi yfirstjórn allrar daglegrar starfsemi bankans.

4. gr.

Stjórn Seðlabankans heldur fundi reglulega tvisvar í hverjum mánuði á þeim dögum, er stjórnin ákveður, en annars eftir þörfum. Enn fremur skal tafarlaust kveðja saman fund, ef einhver úr stjórninni óskar þess. Aðalbankastjóri boðar fundi og stjórnar þeim. Fundur er lögmætur, ef meiri hluti stjórnar er mættur. Afl atkvæða ræður úrslitum. Það, sem gerist á fundum stjórnar Seðlabankans, skal bókað í sérstaka gerðabók. Getur hver stjórnarmanna krafizt þess, að bókaðar séu athugasemdir hans og ágreiningsálit.

Þeir stjórnarmenn, sem ekki eru bankastjórar, skul jafnan fylgjast með allri starfsemi bankans og eiga aðgang að bókum og skjölum hans, enda hvílir á þeim fullkomin þagnarskylda.

Á hverjum reglulegum stjórnarfundum skal framkvæmdastjórn leggja fram skýrslu um seðlavlentu, gullforða, gjaldeyrisstöðu, skuldir og inneignir viðskiptabanka Seðlabankans og um annað það, er stjórn Seðlabankans þykir nauðsynlegt til þess að geta haft fulla yfirsýn yfir hag bankans og eftirlit með bankastarfsemi í landinu.

5. gr.

Stjórn Seðlabankans ber, auk þess sem síðar er sérstaklega tekið fram:

- Að koma fram fyrir hönd Seðlabankans gagnvart dómstólum, yfirvöldum og þriðja manni.
- Að úrskurða öll meiri háttar mál, er bankann varða.
- Að gera tillögur um reglugerð um stjórn og starfrækslu bankans.

B 40

- 192 d. Að hafa umsjón og eftirlit með eignum Seðlabankans og starfsemi hans, þar
 24. des. á meðal því, að fé bankans, skjöl og bækur sé tryggilega geymt, að húsum bankans sé vel við haldið og að vel sé farið með eignir hans að öðru leyti.
- e. Að hafa eftirlit með bankastarfsemi í landinu, eftir því sem lög og reglugerðir ákveða.
- f. Að hafa yfirstjórn á gjaldeyrisverzlun landsins samkvæmt því, sem nánar er ákveðið í reglugerð þessari.
- g. Að ráða aðalféhirði Seðlabankans og ákveða, hve hátt veð hann skuli setja.
- h. Að ákveða laun starfsmanna bankans, setja reglugerð um eftirlaun þeirra og úrskurða um þau.
- i. Að ákveða innláns- og útlánsvexti bankans.
- j. Að taka ákvarðanir um eftirgjafir á skuldum, ef slíkt reynist óhjákvæmilegt.
- k. Að ákveða að fengnum tillögum framkvæmdastjórnar, hverjir starfsmenn bankans skuli ásamt bankastjóra geta skuldbundið bankann með undirskrift sinni, svo og að ákveða að fengnum tillögum bankastjóranna, hverjir starfsmenn bankans skuli geta skuldbundið hann með undirskrift sinni í tileknum málum.
- l. Að úrskurða í deilum, er upp kunna að koma á milli starfsmanna bankans og bankastjóra.
- m. Að gera ályktanir um þau mál, sem framkvæmdastjórnin leggur fyrir.

6. gr.

Framkvæmdastjórnin (aðalbankastjóri og bankastjóri) hefur á hendi hina daglegu stjórn málefna bankans. Hún ræður starfsmenn bankans og segir þeim fyrir hverjum um sig um skyldur þær, sem á þeim hvíla, og störf þau, sem þeir eiga að annast, og hefur eftirlit með, að það sé framkvæmt, sem þeim er lagt á herðar.

7. gr.

Framkvæmdastjórnin annast um vörzlu á eignum bankans, sér um bókfærslu hans og reikningshald, eftir því sem fyrir er mælt í reglugerð þessari, og annast að öðru leyti um allan rekstur bankans undir yfirumsjón stjórnar Seðlabankans.

8. gr.

Allir embættismenn og starfsmenn Seðlabankans skulu undirskrifa drengskaparheit um það, að þeir með árvekni og samvirkusemi skuli gegna störfum þeim, sem þeim eru á hendur falin, og ekki gera neinum út í frá kunnugt um málefni bankans né segja þeim um viðskipti aðila við hann.

III. KAFLI

Um seðlaútgáfu.

9. gr.

Seðlabankinn hefur einkarétt til að gefa út bankaseðla eða annan gjaldmiðil, sem komið geti í stað mótaðra peninga og gengið manna á milli í stað bankaseðla. Ráðherra sá, er með bankamál fer, ákveður útlit seðlanna og lögun og fjárhæð þeirra eftir tillögum stjórnar Seðlabankans.

10. gr.

Á hvern seðil skal prenta númer á tveim stöðum, svo og nafn aðalbankastjóra og bankastjóra eftir eigin handskrift.

11. gr.

Framkvæmdastjórn Seðlabankans lætur ganga úr skugga um, að seðlar, sem koma úr prentun, séu rétt taldir. Að öðru leyti skal búa um seðla í böggjum og rita í bók, þannig að ætíð megi sjá, hver síðast taldi í hvern seðlaböggul.

192

24. des.

12. gr.

Framkvæmdastjórn Seðlabankans skal sjá um, að ætíð sé til nægur forði seðla.

13. gr.

Seðlarnir og það, er seðlagerðinni viðvíkur og er ekki falið til öruggrar geymslu erlendis, skal geymt í hirzlu, sem eigi verður opnuð nema með tveim mismunandi lykllum, og skal annar bankastjóranna eða trúnaðarmaður, er þeir velja, geyma annan lykilinn, en aðalféhirðir hinn.

Í hvert skipti, sem seðlar eru settir í umferð eða teknir úr umferð til ónýtingar, skal það ritað í bók, og skulu bæði bankastjóri eða trúnaðarmaður hans og aðalféhirðir undirrita í hvert sinn.

14. gr.

Minnst einu sinni á hverjum ársfjórðungi skulu endurskoðendur rannsaka seðlafúlguna ásamt bankastjóra eða trúnaðarmanni hans og gefa stjórn Seðlabankans skýrslu um skoðunina.

15. gr.

Seðlabankinn innleysir skemmda seðla eftir þeim reglum, að sjáist bæði númer seðilsins, greiðist hann að fullu, en sjáist aðeins annað númerið, greiðist hálft verð hans, enda fylgi að minnsta kosti fjórðungur seðilsins.

Seðlar, sem eru svo skaddaðir, að hvorugt númer sjáist verða ekki innleystir.

16. gr.

Ónýting seðla fer fram eftir reglum, sem stjórn Seðlabankans setur.

IV. KAFLI

Um verzlun með gull og gjaldeyri.

17. gr.

Seðlabankinn kaupir og selur gull eftir reglum, sem stjórn Seðlabankans ákveður, enda sé kaupverð og söluverð í samræmi við skráð gengi íslensku krónunnar.

18. gr.

Seðlabankinn hefur með höndum kaup á erlendum gjaldeyri eða aðrir bankar í umboði hans. Enn fremur sölu gjaldeyris til viðskiptabanka, sem stjórn Seðlabankans ákveður, svo og til rikissjóðs. Þær peningastofnanir, sem fá réttindi til gjaldeyrisviðskipta, skulu fara í einu og öllu eftir reglum þeim, sem settar verða um slík viðskipti. Enn fremur skulu þær láta í té skýrslur um þessi efni í því formi, sem óskað er. Misbrestur í þessum efnum getur varðað missi réttinda til gjaldeyrisviðskipta, eftir ákvörðun stjórnar Seðlabankans.

19. gr.

Seðlabankinn hefur með höndum alla framkvæmd greiðslusamninga, sem Ísland gerir við önnur ríki.

192

24. des.

Seðlabankinn er ríkisstjórninni til ráðuneytis um gjaldeyris- og peningamál, þar á meðal um erlendar lántökur, samninga við erlend ríki, er varða gjaldeyrismál, og viðskipti við alþjóða-peningastofnanir.

20. gr.

V. KAFLI

Um vald Seðlabankans gagnvart bönkum og sparisjóðum.

21. gr.

Stjórn Seðlabankans er heimilt að höfðu samráði við ríkisstjórn að kveða á um vexti banka og sparisjóða, þar á meðal um hámarksvexti fyrir hverja einstaka tegund inn- og útlána, sem og dráttarvexti og aðra þóknun.

22. gr.

Bönkum og sparisjóðum er skylt að láta Seðlabankanum í té efnahags- og rekstrarreikninga sína í því formi og á þeim tíma sem framkvæmdastjórn Seðlabankans ákveður. Enn fremur skal þeim skylt að láta í té upplýsingar um einstaka liði reikninganna, svo sem um skiptingu innlána eftir kjaraflokkum, skiptingu útlána eftir flokkum og veltu inn- og útlána, sem og skiptingu hennar.

23. gr.

Þegar stjórn Seðlabankans telur þess þörf vegna efnahagsástands í landinu, getur hún að höfðu samráði við ríkisstjórnina ákveðið, að bankar og sparisjóðir skuli eiga innstæður í Seðlabankanum um lengri eða skemmri tíma.

Upphæð innstæðnanna getur hún ákveðið sem hlutfall af heildarinnlánum á hlaupareikningi og sparisjóði hjá innlánsstofnunum eða öðru hvoru þessu eða sem hlutfall af aukningu þessara innlána á ákveðnu tímabili.

Sé miðað við aukningu innlána á ákveðnu tímabili, skal heimilt að ákveða, að innlög í Seðlabankann skuli vera stighækkandi eftir því, hve mikil hin hlutfallslega hækkun er hjá hverjum banka eða sparisjóði. Slik stighækkun má þó ekki hefjast fyrr en hlutfallsleg hækkun hjá banka eða sparisjóði nemur meira en tvöföldu meðalhækkunarhlutfalli hjá öllum bönkum og sparisjóðum til samans á sama tímabili.

Heimilt er að hafa hlutföll þau, sem hér um ræðir, mishá eftir tegundum og kjörum innstæðnanna hjá bönkum og sparisjóðum.

24. gr.

Innstæður, sem lagðar eru í Seðlabankann samkvæmt ákvæðum þessarar reglugerðar, geymast á sérstökum bundnum reikningum eins lengi og stjórn Seðlabankans ákveður. Vexti af innstæðunum ákveður stjórn Seðlabankans, að höfðu samráði við ríkisstjórnina. Við ákvörðun vaxtanna skal hliðsjón höfð af vöxtum af bundnum innstæðum í bönkum og sparisjóðum, svo og af þeim vöxtum, sem telja má, að Seðlabankinn hafi af samsvarandi útlánum eða erlendum innstæðum.

Eigi er hægt að skylda banka eða sparisjóði til að binda meira fé samkvæmt ákvörðun þessarar reglugerðar en sem svarar $\frac{1}{5}$ af heildarinnstæðum.

25. gr.

Seðlabankinn skal veit bönkum og sparisjóðum hæfilegan frest til að inna af hendi innlagsskyldur sínar og aldrei skemmri tíma en fjórar vikur. Eigi skal hann heldur krefja banka eða sparisjóði um hærri innlög á mánuði hverjum en 1.5 milljón króna, ef innlagsskyldan er miðuð við heildarinnstæðu.

Bregðist banki eða sparisjóður þeirri skyldu að leggja á tilsettum tíma þá fjárhæð, sem úrskurðuð hefur verið, á reikning í Seðlabankanum, skal stjórn Seðla-

bankans heimilt að krefjast 1%—2% á mánuði sem sektargjalds af þeirri upphæð, 192

24. des.

Vanræki banki eða sparisjóður að láta í té þær upplýsingar, sem um ræðir í 22. gr. eða fara eftir fyrirmælum 21. greinar, er stjórn Seðlabankans heimilt með viku fyrirvara að krefjast dagssekta allt að 5000 kr., unz úr hefur verið bætt.

VI. KAFLI

Um hlaupareikningsviðskipti og geymslufé.

26. gr.

Seðlabankinn tekur við fé á hlaupareikning frá bönkum og sparisjóðum, ríkissjóði og ríkisstofnunum, svo og öðrum aðilum eftir ákvörðun framkvæmdastjórnarinnar.

27. gr.

Bankinn selur innstæðueigendum tékkávisanabækur til afnota við ávísanir á innstæðu og fær samtímis sýnishorn af undirskrift hlutaðeiganda til samanburðar. Komi það fyrir, að fölsk ávísun sé greidd af bankanum, ber sá skaðann, sem féð á, nema um sé að kenna gáleysi af hálfu starfsmanna bankans.

28. gr.

Seðlabankinn getur tekið á móti fé til geymslu um lengri eða skemmri tíma.

VII. KAFLI

Lánveitingar Seðlabankans o. fl.

29. gr.

Útlánastarfsemi Seðlabankans og öðrum störfum hans skal hagað svo, að sem bezt samrýmist höfuðtilgangi hans, að halda gjaldeyri landsins í stöðugu verði og koma í veg fyrir eða draga úr truflunum í peningamálunum. Skal fé hans því, að svo miklu leyti sem því er varið til útlána, komið fyrir í stuttum lánum, enda sé þess vandlega gætt, að öll slík lán séu trygg. Jafnframt skal leggja áherzlu á, að útlánastarfsemi Seðlabankans verði framleiðslunni að sem mestum notum.

30. gr.

Stjórn Seðlabankans ákveður að höfðu samráði við ríkisstjórnina, eftir hvaða reglum Seðlabankinn endurkaupir afurðavíxla af peningastofnunum.

31. gr.

Seðlabankinn getur rekið útlánastarfsemi með því:

- a) að kaupa innlenda víxla og ávísanir,
- b) að kaupa innlend verðbréf,
- c) að veita yfirdrátt á hlaupareikningi,
- d) að veita reikningslán,
- e) að veita lán gegn handveði.

Stjórn Seðlabankans setur nánari reglur um slíkar lánveitingar, þar á meðal um þær tryggingar, er setja skuli.

32. gr.

Enginn víxill, sem er keyptur, má vera með lengri gjaldfresti en 6 mánuðum, og eigi má endurnýja víxil um meir en 6 mánuði samtals. Þó má kaupa víxla með 12 mánaða gjaldfresti, séu þeir tryggðir með nægu handveði eða fasteignaveði.

192

des. 24.

33. gr.

Seðlabankinn getur tekizt á hendur ábyrgðir um stuttan tíma utan lands og innan gegn tryggingum, jafnóðum og um lán væri að ræða.

34. gr.

Seðlabankinn kaupir og selur trygga víxla, tékka og ávísanir á útlönd. Kaup- og sölugengi ákveður framkvæmdastjórn bankans, en stjórn Seðlabankans setur nánari reglur um slíka verzlun.

35. gr.

Seðlabankinn lánar bönkum og sparisjóðum fé gegn arðberandi, tryggum verðbréfum, sem framkvæmdastjórnin tekur gild.

Enn fremur má veita lán, þegar framkvæmdastjórnin telur alveg sérstakar ástæður mæla með, um stuttan tíma gegn tryggingu í vátryggðum verzlunarvörum, sem bankanum eða trúnaðarmönnum hans eru afhentar sem handveðstrygging, eða vörum samkvæmt farmskirteini eða geymsluskirteini, sem bankanum er afhent og framselt.

36. gr.

Seðlabankinn skal, eins fljótt og aðstæður leyfa, koma á verðbréfavíðskiptum og skráningu verðbréfa eftir nánari reglum, sem stjórn Seðlabankans setur.

37. gr.

Hlutabréf má Seðlabankinn ekki kaupa nema í umboði annarra.

38. gr.

Stjórn Seðlabankans ákveður í hvaða erlendum bönkum Seðlabankinn hefur inneignir og gætir þess að velja aðeins til þess þær bankastofnanir, sem njóta almenns trausts og telja má vafalaust tryggja og áreiðanlegar. Auk þess þarf samþykki ráðherra að koma til, ef inneignirnar eiga að teljast hluti af gullforðanum.

39. gr.

Seðlabankinn má annast alls konar innheimtur á fjárhæðum fyrir innlenda og erlenda kröfuhafa, bæði hérlandis og erlendis.

VIII. KAFLI

Reikningsskil og endurskoðun.

40. gr.

Ársreikningur Seðlabankans, sem miðast við almanaksárið, skal saminn og birtur í Stjórnartíðindum í síðasta lagi 3 mánuðum eftir árslok, en stutt yfirlit yfir hag bankans skal auk þess birt við hver mánaðamót. Skal reikningurinn vera svo sundurliðaður, að hann sýni glögga mynd af hag bankans.

41. gr.

Sameinað Alþingi kýs 2 bókhaldsfróða endurskoðendur til tveggja ára í senn, og skulu þeir rannsaka reikninga Seðlabankans og bera saman við bækurnar og sjóð bankans og eignir, svo að þeir séu þess fullvissir, að bókhaldið sýni rétta mynd af því, sem fram hefur farið.

Ef endurskoðendur verða þess varir að vanræksla eigi sér stað í einhverju eða að nauðsynlegar endurbætur þurfi að gera, þá eiga þeir að benda stjórn bankans á það og gera tillögur um endurbætur.

42. gr.

192

Allar leiðréttingar eða breytingar í bókum bankans skulu þannig gerðar, að glöggst sjáist, hvað þar hefur staðið upphaflega

43. gr.

Endurskoðendur skulu að minnsta kosti tvisvar sinnum á ári fyrirvaralaust sannreyna, hvort eignir bankans séu fyrir hendi. Auk þess skulu þeir á sama hátt á óákveðnum tíma og að minnsta kosti einu sinni í mánuði rannsaka hjá þeim starfsmönnum bankans, sem hafa fé undir höndum hvort það fé er í sjóði hjá þeim, sem á að vera í þeirra vörzlu.

44. gr.

Sérstök endurskoðunardeild skal framkvæma hina daglegu endurskoðun í bankanum.

Reglur um endurskoðunardeild skulu settar af bankaráði Landsbankans í samráði við stjórn Seðlabankans.

45. gr.

Laun endurskoðenda skulu ákveðin af bankaráði Landsbankans og stjórn Seðlabankans.

IX. KAFLI

Veðdeild bankans.

46. gr.

Veðdeild annast útlánastarfsemi gegn veði í fasteignum á Íslandi samkvæmt sérstökum lögum og reglugerðum.

X. KAFLI

Stofnlánadeild sjávarútvegsins.

47. gr.

Stofnlánadeild annast útlánastarfsemi gegn veði í fiskiskipum og fiskvinnslustöðvum samkvæmt lögum og reglugerð um Stofnlánadeild sjávarútvegsins.

XI. KAFLI

Áætlanir um gjaldeyris- og peningamál.

48. gr.

Seðlabankinn starfrækir hagfræðideild, er annast skýrslugerðir og áætlanir um peninga- og gjaldeyrismál landsins og þau mál önnur, sem stjórn Seðlabankans ákveður. Stjórn Seðlabankans setur nánari reglur um starfsemi hagfræðideildarinnar.

49. gr.

Seðlabankinn skal fyrir byrjun hvers árs semja áætlanir um greiðslujöfnuð landsins fyrir næsta ár og um útlánastarfsemi banka og sparisjóða á árinu. Jafnframt skal bankinn gera tillögur um þær ráðstafanir, er séu nauðsynlegar til þess að ná markmiðum þessara áætlana. Áætlanirnar og tillögurnar skulu ræddar við ríkisstjórnina og við stjórnir viðskiptabankanna. Skulu þær við það miðaðar, að framleiðslugeta landsmanna sé hagnýtt á sem fyllstan og hagkvæmastan hátt, jafnframt því, að stefnt sé að því, að verðlag innanlands haldist sem stöðugast og landið eigi nægilegan gjaldeyrisforða.

XII. KAFLI

Ýmis ákvæði

50. gr.

Kvittanir frá bankanum eru því aðeins gildar, að féhirðir hafi ritað undir þær og að þeim fylgi áritun bókara um, að þær séu athugaðar. Í forföllum þeirra er þó jafngild kvittun þess eða þeirra, er fengið hafa umboð stjórnar Seðlabankans til slíkra undirskrifa.

51. gr.

Aðalféhirðir bankans skal setja tryggingu, er stjórn bankans tekur gilda, fyrir því fé, sem honum er trúað fyrir.

Aðalféhirðir ber ábyrgð á þeim, sem í forföllum hans annast störfin, ef eigi er séð fyrir að varamennirnir eða aðstoðarmennirnir setji tryggingu meðan þeir gegna störfum aðalféhirðis.

52. gr.

Á aðalpeningahirzlu bankans skal læsing vera þannig gerð, að ekki verði henni lokið upp nema með tveimur lykllum, sem ekki eru eins. Hefur framkvæmdastjórnin eða trúnaðarmaður hennar annan lykilinn, en aðalféhirðir hinn, og verða þeir ávallt að vera tveir við meðan féhírzlan er opin.

Þegar eitthvað er tekið úr aðalpeningahirzlu eða í hana látið, skal það jafnan ritað í þar til ætlaða bók og skal bókin undirrituð af þeim, sem lyklana hafa.

53. gr.

Allir varalyklar skulu annaðhvort geymdir í hízrlum, sem tveir mismunandi lyklar ganga að eða tveim hízrlum með mismunandi læsingum, svo að aldrei geti einn maður haft aðgang að varalyklunum.

54. gr.

Eigi er bankastjórum Seðlabankans eða öðrum í stjórn hans heimilt að vera í stjórn annarra peningastofnana.

55. gr.

Allir starfsmenn bankans eru bundnir þagnarskyldu um öll atriði þau, er þeir fá vitneskju um í starfi sínu.

56. gr.

Starfsmenn bankans eru skyldugir til að vinna fram yfir venjulegan starfstíma bankans, þegar þess er þörf.

57. gr.

Starfsmenn mega ekki án leyfis framkvæmdastjórnarinnar taka að sér annað launað starf eða reka atvinnu.

58. gr.

Embættismönnum og starfsmönnum bankans er bannað að gerast umboðsmenn annarra gagnvart bankanum.

59. gr.

Reglugerð þessi, sem sett er samkvæmt lögum nr. 63/1957, um Landsbanka Íslands, öðlast þegar gildi. Jafnframt er úr gildi felld, að því er varðar Seðlabankann, reglugerð nr. 83/1928, um Landsbanka Íslands.

Forsætisráðuneytið, 24. desember 1957.

Hermann Jónasson.

Birgir Thorlacius.